

2025-05-22

Verksamhetschef
Märta Norberg
010-3554085
marta.norberg@vastervik.se

Socialdepartementet

Remissvar: Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper (SOU 2025:53)

Sammanfattning

Västerviks kommun ställer sig inte bakom förslagen i utredningen.

Principen om barnets bästa verkar underordnad andra ekonomiska intressen i förslaget.

Förslagen medför stora risker för utanförskap och svårigheter i integrationen vilket medför ökade risker för psykisk ohälsa och kriminalitet.

Förslagen medför även en väsentlig risk att kostnader vältras över på kommunerna.

Krav på laglig vistelse för att anses bosatt (stycke 6.3)

Principen om att individer ska vistas lagligt i Sverige för att ha rätt till bosättningsbaserade förmåner och rätt till socialförsäkringsförmåner och ekonomiskt bistånd är rimlig. Kommunen anser att det bör vara Migrationsverkets beslut om en individs rätt att få invandra och bosätta sig i Sverige som bör vara avgörande för om man är lagligt i Sverige. Individen bör ha rätt att få leva med samma rättigheter och skyldigheter som alla andra under den perioden Migrationsverket beslutat om.

Kvalificeringsvillkor för bosättningsbaserade förmåner (6.4) och dess ekonomiska konsekvenser (10.10)

Kommunen ser stora risker med att individer som är bosatta lagligt i samma land lever med olika rättigheter och skyldigheter. Det skapar ett utanförskap och försvårar integration när grundbehoven inte är tillgodosedda. Det bidrar till ojämställdhet och segregation vilket är riskfaktorer för våld, psykisk ohälsa och kriminalitet.

Den föreslagna modellen kan påverka barn i hushåll som inte kvalificerar sig för vissa socialförsäkringsförmåner eller ekonomiskt bistånd. Det uppskattas att cirka 50 000 barn kan påverkas av att deras familjer inte får barnbidrag och cirka 19 000 barn kan påverkas av att deras familjer inte får bostadsbidrag år 2029.

Det betonas att föräldrar eller andra ansvariga har huvudansvaret för barnets ekonomiska och sociala trygghet. Men att inte kunna utöva sitt föräldraskap med samma förutsättningar som andra föräldrar i Sverige anser kommunen går emot barnkonventionen.

- **Artikel 2:** Rätt till icke-diskriminering.
- **Artikel 3:** Barnets bästa ska vara en primär övervägning.
- **Artikel 6:** Rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- **Artikel 18:** uppfostran och utveckling.
- **Artikel 26:** Rätt till social trygghet.
- **Artikel 27:** Rätt till en skälig levnadsstandard.
- **Artikel 31:** Vila och fritid
- **Artikel 32:** Skydd mot ekonomiskt utnyttjande

Eftersom kvinnor i högre grad än män är mottagare av vissa bosättningsförmåner så som föräldrapenning och bostadsbidrag finns det en risk att kvinnor påverkas mer negativt av de föreslagna kvalificeringsvillkoren, vilket medför ökad ojämställdhet i samhället.

En kommun har alltid det yttersta ansvaret för sina kommuninvånare. Konsekvensen av att individer kan behöva vänta i flera år för att kvalificera sig för bosättningsbaserade förmåner innebär övervältring av kostnader för socialförsäkringssystemet som ska vara statligt till kommunen. Det innebär i så fall både en kostnad för det utbetalade ekonomiska biståndet samt en ökad arbetsbelastning för socialsekreterare utifrån ökad administrativ börda genom arbetsuppgifter som att utreda bosättningsstid.

Kvalificeringsvillkor för ekonomiskt bistånd

Kommentaren är den samma som under föregående rubrik. Kommunen ser stora risker med att individer som är bosatta lagligt i samma land lever med olika rättigheter och skyldigheter. Det skapar ett utanförskap och försvårar integration när grundbehovet inte är tillgodosedda. Det bidrar till ojämställdhet och segregation vilket är riskfaktorer för våld, psykisk ohälsa och kriminalitet.

Begränsning av rätten till ekonomiskt bistånd vid etablering

Kommentaren är den samma som under föregående rubrik. Kommunen ser stora risker med att individer som är bosatta lagligt i samma land lever med olika rättigheter och skyldigheter. Det skapar ett utanförskap och försvårar integration när grundbehoven inte är tillgodosedda. Det bidrar till ojämställdhet och segregation vilket är riskfaktorer för våld, psykisk ohälsa och kriminalitet.

Märta Norberg
Verksamhetschef
010-355 40 85
marta.norberg@vastervik.se

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Remiss av betänkande: Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper (SOU 2025:53)

Sammanfattning

Västerviks kommun har givits möjlighet att lämna synpunkter på betänkande av *SOU 2025:53, Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper*. Förslag till yttrande på remissen är beredd av försörjningsverksamheten i kommunstyrelsens förvaltning.

De synpunkter som lämnas går emot det lämnade förslagen i SOU 2025:53.

Den bedömning som görs är att förslagen går emot barnkonventionen, riskerar att skapa utanförskap och ojämställdhet och segregationen samt medför en väsentlig risk att kostnader vältras över från staten till kommunerna.

Bakgrund och beskrivning

Regeringen beslutade den 19 oktober 2023 att ge en kommitté i uppdrag att se över kvalificeringen till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd och ta ställning till på vilket sätt personer som kommer till Sverige som nyanlända och icke-medborgare som redan bor i Sverige ska kvalificera sig. Kommittén ska föreslå en ny modell för kvalificering till socialförsäkringsförmåner och ekonomiskt bistånd. Kommittén ska även lämna förslag på hur rätten till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) kan avskaffas för nyanlända som får etableringsersättning eller, om det enligt EU-rätt eller andra bindande internationella åtaganden inte är möjligt, begränsas för samma grupp (dir 2023:149).

Kommitténs betänkande är nu skickat på remiss till myndigheter, organisation och till kommuner över hela Sverige för att lämna synpunkter på innehållet.

Reformförslaget bygger på ett krav på laglig och permanent vistelse i landet för att kvalificera sig för rätten till bostadsbaserade socialförsäkringsförmåner och ekonomiskt bistånd. Kvalificeringen ska ske gradvis baserad på egen ansträngning och inte enbart på bosättning. Förslaget säger att den som bosätter sig i Sverige ska vara försäkrad för bosättningsbaserade förmåner under en tid om fem år innan de förmåner som omfattas av kvalificeringsvillkor får lämnas.

Syftet med reformförslaget är att minska risken för att socialförsäkringsförmåner och ekonomiskt bistånd ska fungera som tilldragningsfaktorer för migranter och i stället stärka nyanländas drivkrafter att snabbt komma i arbete och egen försörjning.

Förvaltningens beredning

Remissvaret är berett av försörjningsverksamheten hos kommunstyrelsens förvaltning.

Ekonomi och resursbehov

Det ställningstagande remissvaret tar, innebär inga ytterligare kostnader eller andra resursbehov för kommunen. Tvärtom värnar förslaget om att kostnader som i dag åligger staten inte ska tillfalla kommunen.

Barnperspektivet

Remissvaret lyfter att kommitténs förslag anses gå emot barnkonventionens artiklar 2,3,6,18,26,27,31 och 32.

Totalförsvarsperspektiv

Ingen påverkan

MBL-förhandling

Inte aktuellt

Uppföljning och utvärdering

Inte aktuellt

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

att anta kommunstyrelsens förvaltnings förslag till yttrande över reformförslaget i SOU 2025:53 Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper.

Ulf Kullin
Förvaltningsledare

Pontus Lindblom
Näringslivschef

Märta Norberg
Verksamhetschef

Bilagor

- 1) Remissvar: Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper

- 2) Sammanfattningen av rapporten hämtad ur SOU 2025:53

Beslutet skickas till

Socialdepartementet